

МІНСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

на тему:
**«РОЛЬ І ФУНКЦІЇ ПОРТІВ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ
ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ»**

Виконавець:

студентка бзф 13 групи ЦЗФН
Демчук Анна Юріївна

_____ (підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Воронова Олена Вікторівна

_____ (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлюється тим, що в системі міжнародних торгівельних відносин морські перевезення є найдавнішим та найрозвинутішим способом транспортування вантажів і людей, на їх частку припадає понад 90% перевезення всіх товарів у світовому товарообігу. Незважаючи на технологічний розвиток, морське судноплавство успішно конкурує з такими сучасними видами транспорту, як залізничний транспорт, авіація та трубопроводи. Основною перевагою морських вантажоперевезень є те, що собівартість є нижчою, ніж у інших видів транспорту, та завантаження і розвантаження є більш зручним і швидким завдяки географічному охопленню вантажу. Аналіз ролі та основних функцій морських портів в сучасній системі міжнародних торгівельних відносин дозволить сформулювати основні тенденції та напрямки розвитку морської галузі, що впливає на ефективну роботу морських портів України.

Морський транспортний комплекс України є невід'ємною частиною транспортної та виробничої інфраструктури країни завдяки своєму розташуванню на шляхах міжнародних транспортних коридорів.

Морська екосистема є багатофункціональною структурою, яка забезпечує транспортні потреби національної економіки, сприяє розвитку міжнародної торгівлі та виконує зобов'язання України як морської держави. Портова галузь відіграє одну з головних ролей у зростанні української економіки. Загальних дохід сформований ринком послуг у морських портах України становить 2% від ВВП країни та задіяно більш ніж 100 000 працівників.

ДП «АМПУ» є державним унітарним підприємством і діє, як державне комерційне підприємство. Воно входить до числа найбільших підприємств державного сектору економіки та має стратегічне значення для економіки і безпеки України.

Мета дослідження полягає у вивченні ролі морських портів та аналізі їх впливу на розвиток світової економіки на прикладі морських портів України.

Для досягнення вищезгаданих цілей були поставлені **такі завдання**:

- дослідити сутність міжнародних торгівельних відносин;
- визначити роль морського порту в світовій системі міжнародних торгівельних відносин
- визначити систему регулювання діяльності морських портів;
- проаналізувати роль адміністрації морських портів в реалізації міжнародних торгівельних відносин України
- розробити шляхи підвищення ефективності морських портів в системі міжнародних торгівельних відносин

Об'єктом дослідження виступає система міжнародних торгівельних відносин і місце морських портів в ней.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти визначення ролі морських портів в сучасній системі міжнародних торгівельних відносин.

Методологічну основу дослідження складають методи опису та систематизації інформації, узагальнення, аналізу, статистичний та матричний методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують функціонування підприємств різних форм господарювання, теоретичні та методологічні розробки вітчизняних і закордонних учених, статистичні та аналітичні матеріали Державного комітету статистики України; дані зарубіжних і вітчизняних дослідницьких організацій та інформаційно-аналітичних порталів, зокрема, Всесвітнього банку, Міжнародного Валютного Фонду (ІМФ), Адміністрації морських портів України та ін.; публікації у професійних фахових виданнях, а також результати досліджень світових і вітчизняних ринків транспортних послуг та логістики.

Структура роботи Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (41 найменування). Загальний обсяг роботи становить 92 сторінки. Основний зміст викладено на 88 сторінках. Робота містить 19 рисунків та 1 таблицю.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади дослідження міжнародних торговельних відносин морських портів**» розглянуто сутність міжнародних торговельних відносин, основні критерії, теорії та класифікація міжнародної торгівлі. Також аналізується робота та система регулювання морського порту як частка світової системи міжнародних торговельних відносин.

У другому розділі «**Аналіз ролі Адміністрації морських портів в реалізації міжнародних торговельних відносин України**» проаналізовано роль Адміністрації морських портів в реалізації міжнародних торговельних відносин України. Детально розкривається робота Філій Державного Підприємства «Адміністрації морських портів України» та їх аналіз ефективності роботи.

У третьому розділі «**Шляхи підвищення морських портів в системі міжнародних торговельних відносинах**» пропонуються шляхи підвищення розвитку морських портів в системі міжнародних торговельних відносинах, на прикладі напрямів удосконалення стратегії розвитку морських портів України та глобальних трендів морської галузі.

ВИСНОВКИ

В розділі 1 визначено, що міжнародна торгівля є основною формою міжнародних економічних відносин та однією з найстаріших в історії. Вона займає особливе місце у складній системі світогосподарських зв'язків, опосередковуючи майже всі види міжнародного співробітництва, зокрема спільну виробничу діяльність транснаціональних корпорацій.

Встановлено, що згідно стратегії розвитку морських портів вони є одним з головних суб'єктів міжнародних торговельних відносин і відіграють в них провідну роль.

Найбільша частка світового вантажообігу, особливо у міжнародних перевезеннях припадає саме на морські порти.

Міжнародні морські перевезення є найбільш затребуваним видом транспорту, частку якого припадає понад 90% всіх вантажів, які є у світовій торгівлі.

Сучасні морські порти є великими транспортними вузлами, що з'єднують різні види транспорту, такі як морський, річковий, залізничний, автомобільний і трубопровідний. До п'ятірки портів із великими обсягами вантажів входять: порт Шанхай, порт Сінгапур, порт Нінбо, порт Шеньчжень та порт Пусан. Таким чином, на азіатський регіон припадає понад 50% усієї міжнародної морської торгівлі.

Міжнародна торгівельна діяльність морських портів регулюється нормами національного та міжнародного права.

Кожна держава підтримує ефективну систему портового контролю для того, щоб іноземні торговельні судна, які відвідують порти держави, без будь-якої дискримінації щодо прапора, під яким вони плавають, задовольняли вимоги, що містяться у відповідних документах та міжнародних конвенціях.

В розділі 2 встановлено, що ДП «АМПУ» є державним унітарним підприємством, яке діє як державне комерційне підприємство. Воно входить до числа найбільших підприємств державного сектору економіки та має стратегічне значення для економіки і безпеки України.

Основною метою діяльності ДП «АМПУ» є забезпечення функціонування та розвитку морських портів шляхом ефективного використання державного майна, реконструкції та будівництва об'єктів портової.

Структура підприємства складається з апарату управління, філій «Дельта-Лоцман» та «Днопоглиблювальний флот» та 13 філій в морських портах України.

Відповідно до обсягів переробки вантажів можна виділити п'ять великих портів України національного значення, частка яких складає майже 91% всіх вантажів, що переробляються в морських портах України, чотири порти середнього розміру та чотири малі порти, на які припадає близько 9% загального вантажообігу.

Фінансування діяльності ДП «АМПУ» здійснюється за рахунок портових зборів, плати за надання послуг та орендної плати, інших незаборонених законодавством джерел.

В ході проведеного аналізу визначено, що в цілому діяльність морських портів України як філій ДП «АМПУ» є ефективною і відповідно відзначається на результативності самого ДП «АМПУ». В роботі ДП «АМПУ» можна відокремити як сильні сторони так і слабкі. Однак, наявність слабких сторін чи загроз в діяльності ДП «АМПУ» в цілому не знижує її ефективності.

В розділі 3 визначено, що в якості шляхів підвищення морських портів в системі міжнародних торгівельних відносин слід виокремити напрями удосконалення стратегії розвитку морських портів України та врахування в діяльності портів глобальних трендів морської галузі.

Так в рамках стратегії по кожному з напрямів її реалізації внесені рекомендації в пункт основні проблем та заходи щодо їх вирішення.

Окрім того, задля удосконалення стратегії розвитку морських портів України внесена пропозиція зосередження на перетворенні ДП «АМПУ» в сучасне акціонерне товариство, що допоможе йому стати ефективним та конкурентоспроможним підприємством.

В розділі 3 також доведено необхідність корегування стратегії у відповідності з такими кризами, як: повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України 24 лютого 2022 року та пандемії COVID -19.

АНОТАЦІЯ

Демчук А.Ю. «Роль і функції портів в сучасній системі міжнародних торговельних відносинах».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2022 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає система міжнародних торговельних відносин та місце морських портів в ней.

В роботі розглянуті теоретичні засади дослідження міжнародних торговельних відносин морських портів, сутність роботи та система регулювання діяльності морських портів як частка світової системи міжнародних торговельних відносин.

Здійснено аналіз діяльності ДП «Адміністрації морських портів України» та його Філій.

Запропоновано шляхи підвищення розвитку морських портів в системі міжнародних торговельних відносинах; запропоновані заходи щодо напрямків удосконалення стратегій розвитку морських портів України та портової галузі.

Ключові слова: міжнародні торговельні відносини, морський порт, стратегія розвитку, портова галузь, корпоратизація.

ANNOTATION

Demchuk A.U. «The Role and Functions of Ports in the Modern System of International Trade Relations»

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odesa National University of Economics. - Odesa, 2022

The master's qualification work consists of three sections. The object of research is the system of international trade relations and the role of the seaports in it.

The work examines the theoretical foundations of the study of international trade relations of seaports, the essence of the work and the system of regulating the activity of seaports as a part of the world system of international trade relations.

An analysis of the activities of the SE " Ukrainian Sea Ports Authority" and its branches is carried out.

A draft program for improving the development of seaports in the system of international trade relations are proposed; recommendations were made regarding the implementation the right directions for improving strategies for the development of seaports of Ukraine and the port industry itself.

Keywords: international trade relations, sea port, development strategy, port industry, corporatization.